

Billedet er genereret med AI

Visioner for

Fremtidens Digitale Fællesskaber

Februar 2026

DEMOCRACY X

TrygFonden

DIGITAL
STEMME

VIDEN &
DEMOKRATI

Visioner for Fremtidens Digitale Fællesskaber

Februar 2026

En del af Viden & Demokrati

Et samarbejde mellem Democracy x og TrygFonden

Udført i samarbejde med

Digital Stemme

Tak til Meningspunktet for hjælp til rekruttering

Tak for jeres visioner til

Eva
Frank Saugstrup Hansen
Harry Mac Donagh
Henrik Biering
Karin Rasmussen
Kristian Johnsen
Mille Thomsen
Peter Skov Kragh Halling

Tak for perspektiverne til

Anders Lemke-Holstein, founder af Oase og initiativtager til skærmsundbarndom.dk
Erik Rosenberg, Meningspunktet
Kim Domino Evers, founder SOCII
Peter Danholt, lektor på Afd. for Digital Design og Informationsvidenskab, Aarhus Universitet
Sine Nørholm Just, professor i strategisk kommunikation ved Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, Roskilde Universitet

Design og billeder

Assembly.design

KONTAKT

Sigrid Neuhaus

svn@demx.dk

Bergliot Borg Christensen

bergliot@digitalstemme.dk

Billederne i denne rapport er skabt med AI.
De er genereret med Midjourney og redigeret med Photoshop.

Indhold

Introduktion	6
Visioner for fremtidens digitale fællesskaber	9
Visionerne	10
Perspektiver fra forskning og innovation	14

Introduktion

Onlinefællesskaber har i dag stor betydning for vores samfund, viden- deling og sociale liv. Det er her, vi holder kontakten over store geografiske afstande, opdager lokale events og finder interesse- fællesskaber. På platforme som Facebook, X, Instagram og TikTok, hvor mange mødes online i dag, er det i vidt omfang platformene selv, der bestemmer rammerne for brugernes interaktion, og store dele er uden for brugernes kontrol. Men hvad mener brugerne der skal til for, at fremtidens digitale fællesskaber lever op til vores værdier og behov som samfund?

Igennem en workshoprække blev der i efteråret 2025 sat fokus på spørgsmålet: *Hvordan vil vi gerne have, at vores digitale fælles- skaber skal se ud i fremtiden?* Workshoprækken bestod af tre bor- gerworkshops, hvor deltagerne udviklede visioner for fremtidens digitale fællesskaber, efterfulgt af en ekspertworkshop, hvor fokus var på handlemuligheder.

I visionerne er der et klart ønske om onlinefællesskaber, der sæt- ter mere fokus på brugernes og fællesskabets behov. Der ønskes onlineplatforme, hvor menneskerne, interesserne og de gode in- teraktioner er i centrum. Det skal være muligt at vælge til og fra efter egne ønsker – både hvad angår specifikke funktioner og plat- formene i sig selv. Vi skal væk fra platforme med profitmotiver og datahøst og over i noget, der er mere kooperativt drevet og ejet. Fra et ekspertperspektiv kræver det et opgør med de kulturelle og demokratiske udfordringer, som de mainstream sociale medier har medført.

I denne rapport præsenteres først en opsummering af visioner for fremtidens digitale fællesskaber formuleret af borgergruppen og efterfølgende eksperternes refleksioner over deres indhold, og hvad der er nødvendigt for, at virkeligheden kan nærme sig visi- onerne.

Visioner for fremtidens digitale fællesskaber

Til de tre borgerworkshops blev en gruppe på otte deltagere ført gennem en proces, der bød på refleksioner over status quo for onlinefællesskaber, en drømmerejse til fremtiden og til sidst udvikling af konkrete visioner. Disse visioner opsummeres her. Visionerne er et øjebliksbillede, som illustrerer, at vi står ved et vendepunkt – med et ønske om et skift i måden, vi mødes online og strukturerer dette samvær.

Tilmeldingen til workshoppen var åben for alle borgere, og rekrutteringen foregik via et internt borgerkartotek og sociale medier, herunder det nyopstartede sociale medie Meningspunktet. Deltagergruppen blev en broget flok, der geografisk fordelte sig rundt i hele landet. Deltagerne spredte sig også godt i forhold til alder og køn, dog med en mindre overrepræsentation af granvoksne mænd. Til fælles havde de dog, at de alle havde både positive og negative erfaringer med sociale medier, og de var klar til, at der skulle ske noget nyt. Emnet tiltrak særligt ildsjæle med stor erfaring i det digitale landskab – nogle privat, andre professionelt. Det prægede diskussionerne, men alle deltog på lige vilkår. Visionerne skal dermed ikke ses som et repræsentativt indblik i befolkningens ønsker, men som et eksempel på, hvad der sker, når man sammen forestiller sig fremtiden.

Visionerne peger os i retning af bedre onlinefællesskaber, som tager udgangspunkt i fællesskabets præmisser. Det er ikke en fuldkommen løsning, der præsenteres, og deltagerne var vel vidende om kompleksiteten i de ønsker, de fremstillede. Visionerne skal derfor ses som en vejviser snarere end et endeligt svar.

Visionerne

Vi ønsker os digitale fællesskaber, der:

1

Er kooperativt ejede og drevne

Vi ønsker os digitale fællesskaber, der er kooperativt ejede og drevne og fungerer som en neutral infrastruktur uden profitmotiv. De skal være lokalt forankrede, eventuelt med udgangspunkt i kommunerne eller andre politiske organiseringsniveauer.

Det offentlige skal støtte udviklingen af disse fællesskaber økonomisk, dog uden at det bliver et langtrukket offentligt digitaliseringsprojekt.

Digitale fællesskaber kan hertil bruges af det offentlige til at kommunikere med borgerne som supplement eller erstatning for eksisterende kommunikationskanaler. Alternativt kan brugerfinansiering overvejes.

Hviler på fuldt dataejerskab hos brugerne

Vi ønsker os digitale fællesskaber, der giver brugerne fuld kontrol over deres data. Der gemmes ingen personlige oplysninger, medmindre brugerne selv ønsker det. Kommunikation på tværs af netværk understøttes ved, at brugerne ejer deres egne profildata, som opbevares hos en uvildig tredjepart eller hos brugerne selv. De kan derefter vælge at dele deres profil på tværs af netværk efter behov.

2

3

Prioriterer god tone

Vi ønsker os digitale fællesskaber, der fremmer en ordentlig tone og bygger på en fælles forståelse af formål, adfærd og tone. For at deltage i samtaler skal man oprette en profil med verificeret identitet, men det skal altid være muligt at følge med som passiv læser uden at logge ind. Fællesskaberne skal have betalte moderatorer, og der skal være tydelige spilleregler, som oversætter adfærds- og demokratinormer fra det fysiske rum til digitale retningslinjer. Reglerne kan variere efter fællesskabets tema og deltagergruppe.

Har mennesket og interessefællesskaber i centrum

Vi ønsker os digitale fællesskaber, der sætter mennesker og fælles interesser i centrum. Indhold skal ikke styres af algoritmer; brugerne ser kun det, de selv vælger at følge. Fællesskaberne skal kunne understøtte både lokale, fysiske aktiviteter og interessefællesskaber på tværs af geografiske afstande. Det centrale er, at man samles om noget meningsfuldt: lokale forhold, hobbyer eller vidensfællesskaber. Fremtidens digitale fællesskaber skal give værdi, motivere brugerne og have et klart formål, så de ikke blot bliver tidsforbrugende. Vi ønsker en større bevidsthed om, hvilke fællesskaber vi træder ind i, og hvorfor – større bevidsthed vil understøtte bedre trivsel.

4

Tilbyder en enkel brugerflade med modulære funktioner

Vi ønsker os digitale fællesskaber, der har en enkel brugerflade uden unødige elementer og med en modulær opbygning, hvor brugerne kan vælge funktioner til og fra efter behov. Open source-kode kan gøre det nemt og billigt at etablere nye fællesskaber. Det skal være et økosystem af interessebaserede netværk og digitale tjenester, drevet af forskellige aktører, men forbundet via en neutral og tydeligt styret infrastruktur.

Modulariteten skal kunne rumme både lokale, nationale og internationale netværk samt fysisk forankrede fællesskaber som foreninger. Relevante funktioner kan være projektstyring, gruppeorganisering, kalender, deling af dokumenter, medlemshåndtering samt værktøjer til at finde personer med fælles interesser. Kunstig intelligens kan indgå som hjælp til organisering og drift, men kun under regulering og kontrol. Interaktion skal desuden kunne foregå både i realtid og forskudt.

Vi ønsker et internet og sociale medier, der giver reel valgfrihed mellem værktøjer og tjenester, og som understøtter mangfoldighed og innovation frem for de monopol-tendenser, vi ser i dag.

5

Nuancer og spændinger

Visionerne repræsenterer det, som borgerne ved sidste workshop opnåede enighed om. Bag denne enighed lå mange diskussioner, der afslørede nuancer, interne uenigheder og spændinger imellem de forskellige borgeres ønsker.

Eksempelvis var ønsket om et fravær af algoritmisk kuratering, hvor man kun ser det indhold, man aktivt har tilvalgt, i spænding med et andet ønske om, at platforme (via algoritmer) hjælper en til at blive eksponeret for det nye og overraskende og blive sat i kontakt med mennesker med perspektiver, der kunne berige ens eget.

Der var også debat omkring moderation, hvor ønsket om god tone håndhævet af tydelig moderation blev balanceret af bekymringer om gennemsigtigheden af reglerne og arbitrære repressalier, hvis man udtrykte den "forkerte" holdning. Visionen om en enkelt brugerflade med modulære funktioner fremkom til dels som et resultat af delte meninger om, hvorvidt platformene kun bør indeholde basale funktioner som grupper og beskeder, eller om de også kan understøtte en bred vifte af øvrige funktioner.

Perspektiver fra forskning og innovation

Borgernes visioner dannede afsæt for en workshop med fem eksperter i forskning og innovation inden for digitale fællesskaber. Til ekspertworkshoppen blev borgernes visioner præsenteret, og eksperterne diskuterede, hvilke temaer der fremkom, og hvilke underliggende behov der blev udtrykt. Eksperterne blev ikke bedt om at evaluere visionerne, men om at drøfte, hvad der skal til for, at visionerne kan realiseres i praksis, samt hvilke kompleksiteter der kan være relevante at adressere.

Den gode samtale

Eksperterne var optagede af borgernes ønske om at fremme den gode samtale igennem betalte moderatører og krav om verificeret identitet som adgangsgivende til at deltage i samtalen. Nysgerrigheden omhandlede særligt, hvad der lå i ønsket om moderation – om betalte moderatører var vejen til at opnå dette ønske, og i så fald, hvordan det ville foregå i praksis. For eksperterne ville et naturligt næste skridt være at få afdækket, hvilken form for moderation der efterspørges? Hvordan kan det se ud i praksis? Hvilken modstand kan moderation generere? Hertil rejser sig et grundlæggende spørgsmål om ytringsfrihed og censur. Moderation kan på den ene side være afgørende for at sikre en god tone. Men retten til ytringsfrihed kan samtidig blive påberåbt af folk som en ret.

Spændingsfeltet i borgernes egen diskussion omkring verificeret log-in genspejlede sig også i eksperternes erfaringer: På alternative platforme opleves både ønske om og modstand imod det. For

eksperterne var dette et vidnesbyrd om, at der eksisterer nuancer i ønsket om verificering selv blandt folk, der aktivt søger alternativer til Big Tech platforme som blandt andet Facebook. Krav om identifikation kan stride med retten til at deltage i samtalen anonymt, som mange brugere af de eksisterende sociale medier i dag værdsætter.

Lokale og fysiske fællesskaber

Eksperterne bed mærke i ønsket om platforme og værktøjer, der bedre kan understøtte lokale og fysiske fællesskaber – noget, praktikerne i særdeleshed kunne nikke genkendende til. Men hvad betyder dette ønske konkret? Hvordan skal platforme designes anderledes end i dag for at understøtte lokale fællesskaber markant bedre? Her fremhævede nogle eksperter ønsket om fællesskaber, der kan få os væk fra platformene og ud og mødes i virkeligheden, som interessant. Sociale medier behøver ikke ses som onde, men der var enighed om, at der er nogle demokratiske problemer med, hvordan de fungerer i dag, eksempelvis i forhold til kurateret indhold og fastholdelse.

Spørgsmålet hertil er, om der i virkeligheden er brug for en bevægelse i retning af at bruge eksisterende platforme mindre i tillæg til at tilbyde andre digitale alternativer. Der er tekniske greb, der kan understøtte dette ønsket om at komme mere væk fra platformene, men det kræver også et opgør med den kultur, der er skabt omkring de eksisterende sociale medier.

Ejerskab

Ekspertene hæftede sig ved, at borgerne var opmærksomme på – og kritiske over for – eksisterende platformes forretningsmodel og anvendelse af brugerdata, hvilket ellers har fyldt mindre i borgeres bevidsthed i tidligere undersøgelser. Ekspertene anerkendte det stærke ønske om at bevæge sig væk fra platforme, hvis primære eksistensgrundlag er annoncesalg. Hertil er det dog vigtigt at have nuancerne i problemstillingen for øje. Indsamlingen af data i sig selv behøver ikke være problematisk; problemstillingen ligger først og fremmest i, hvordan store firmaer er blevet gode til at bruge vores data til at tjene penge, der ikke altid er i brugerens interesse.

Borgernes vision om kooperativt ejede og drevne platforme blev set som ambitiøs og gav anledning til en diskussion af mulige praktiske barrierer og overvejelser, som praktikerne selv sidder med. Dels blev der sat spørgsmålstejn ved, hvordan man sikrer de nødvendige ressourcer til opstart og drift, dels ved, hvordan en kooperativ model kan gøres bæredygtig, når en platform opnår en vis størrelse. Drift af digitale platforme kræver kapital til servere, udviklere, sikkerhed, moderation etc., som kooperativer ofte har svært ved at rejse uden at afgive kontrol. Brugerdrevet styring kan tillige være svært at få til at fungere, når platforme når en vis størrelse og dermed ofte rummer større spredning i interesser. Ønsket om at skabe kooperativt ejede platforme eksisterer også hos praktikerne, men vi mangler de gode modeller for, hvordan det udføres i praksis.

Fra vision til bevægelse

I tillæg til refleksioner over de konkrete visioner bidrog eksperterne også med nogle bredere perspektiver på de udfordringer, vi i dag oplever med de mainstream sociale medier. Disse kredsede om menneskelige og kulturelle faktorer, som fastholder den brede skare af brugere på de eksisterende platforme, hvorfor alternativer ikke blot skal fremkomme, men også overkomme disse barrierer for at lykkes med at opnå bred opbakning.

Ekspertgruppen bemærkede, at elementer af det, som borgergruppen efterspørger, er tilgængeligt på alternative platforme allerede i dag. Det førte til en diskussion af, hvordan fordelene ved alternativerne skal formidles, hvis størstedelen af befolkningen mangler motivation eller oplever barrierer i forhold til at tilgå digitale fællesskaber på alternative platforme. De pegede dermed på, at det ikke kun er et spørgsmål om, hvordan fremtidens digitale fællesskaber skal se ud. Det er også et presserende spørgsmål, hvordan man skaber en bredere folkelig bevægelse, når der er stærke tekniske og sociale mekanismer, der fastholder brugere på de eksisterende platforme.

Spørgsmålet blev også rejst, om vi overhovedet er i stand til at forestille os radikalt anderledes alternativer til de eksisterende digitale fællesskaber, når de for mange mennesker er blevet en allestedsnærværende og fasttømret del af deres virkelighed og på mange måder dybt indlejret i vores kultur. Kan man bede folk, der er vant til Facebook (m.v.) om at forestille sig deres vision for fremtidens digitale fællesskab, uden at den resulterende vision tager udgangspunkt i Facebook? Og risikerer man ikke, at mange af de

helt grundlæggende problemer med eksisterende sociale medier bliver arvet af de alternativer, der baserer sig på den samme grundlæggende model?

Spørgsmålet, der står tilbage, er: Løser vi sociale problemer ved at designe nye platforme, eller har vi brug for at anerkende, at der ikke altid findes et teknisk fix? Og måske handler den reelle udfordring ikke om at bygge bedre digitale fællesskaber, men om at genopdage værdien af at snakke med hinanden ansigt til ansigt. Ud fra de tanker og ønsker, der er lagt i visionerne, og de perspektiver, ekspertgruppen har bidraget med, tyder det på, at der er behov for en indsats fra begge sider – et opgør med de tekniske mekanismer, vi oplever i dag, men også med den kultur, de har fordret.

Viden & Demokrati er et samarbejde mellem Democracy x og TrygFonden. Projektet udforsker feltet mellem viden og demokrati og interaktionen herimellem.

Projektet handler om at sikre en sund, offentlig debat og styrke grundlaget for gode, kollektive beslutninger baseret på den bedst tilgængelige viden.

Formålet er at:

- × forstå, hvordan viden bliver brugt i samfundet og i politik
- × udvikle tilgange til dialog mellem forskning og samfund
- × påbegynde opbygningen af et dansk netværk, der kan løfte kompetenceudvikling inden for vidensformidling.

DIGITAL STEMME

Digital Stemme er en nyopstartet forening, der arbejder for demokratisk indflydelse på digital teknologi. Foreningen arbejder gennem tre indsatsler: medlemsorganisering med lokale afdelinger, kampagner, der skaber konkret forandring, og projekter og analyser, der undersøger borgernes behov og påvirker den politiske debat om digital udvikling.